מה הדין: קבלת קצבה כפולה או תשלומי טעות מביטוח לאומי – האם חייבים להחזיר?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

מי שקיבל מביטוח לאומי קצבה כפולה בטעות חייב להחזיר, אלא אם יש לו תביעה מוכחת וברורה כלפי המדינה – ואז מותר לו לעכב את המעות מכוח "תפיסה בחובו".

אדם שגילה כי המוסד לביטוח לאומי היפקיד בחשבון הבנק שלו קצבה או תשלום כפול בטעות:

המקבל טען: "מכיוון שהמדינה חייבת לי כספים על זכויות קודמות שלא שולמו לי, אעכב את המעות תמורת החוב!" – מה נפסק להלכה?

אם יש לאדם תביעה מוכחת וברורה כלפי המדינה על זכויות ומעות שמגיעות לו בדין ושלא שולמו לו, מותר לו לעכב את מעות הטעות תמורת חובו מכוח דין "תפיסה בחובו" ו"עביד אינש דינא לנפשיה". אך אם אין לו תביעה מוכחת אלא קבלת טעות בעלמא – חייב להחזיר את כל המעות למדינה, מפני שאיסור גזל חל גם על כספי ציבור ומדינה *(שולחן ערוך, חושן משפט, סימן ד' סעיף א', סימן שס"ח סעיף א', וסימן שפ"ח סעיף ב' ; שו"ת יביע אומר, חלק ח', חושן משפט ; ופתחי תשובה שם)*.

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

להרשמה ולפרטים: 02-6260680 · horat-hamishpat.co.il

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

https://horat-hamishpat.co.il/halacha-qa/double-national-insurance-payment-error/